

Zaak C-507/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

3 juli 2019

Verwijzende rechter:

Bundesverwaltungsgericht (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 mei 2019

Verweerster in eerste aanleg, appellante en verzoekster tot „Revision“:

Bondsrepubliek Duitsland

Verzoeker, geïntimeerde en verweerder in „Revision“:

XT

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Verlening van de vluchtelingenstatus van rechtswege overeenkomstig § 3, lid 3, tweede volzin, van het Asylgesetz

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vraag

Uitlegging van artikel 12, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/95/EU; artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Moet bij de beoordeling of een staatloze Palestijn niet langer bescherming of bijstand geniet als bedoeld in artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU, in territoriaal opzicht alleen worden aangeknoopt bij de betrokken operationele zone (Gazastrook, Jordanië, Libanon, Syrië of Westelijke Jordaanoever) waar de staatloze voor zijn vertrek uit het mandaatgebied van de

UNRWA zijn werkelijke verblijfplaats had (in casu: Syrië), of moet ook rekening worden gehouden met verdere operationele zones die onder het mandaat van de UNRWA vallen?

2. Indien niet alleen moet worden aangeknoopt bij de operationele zone waar de betrokkene voor zijn vertrek zijn werkelijke verblijfplaats had, moet dan in elk geval rekening worden gehouden met alle operationele zones van het mandaatgebied, zonder dat daarvoor aan nadere voorwaarden dient te zijn voldaan? Zo nee, moet alleen rekening worden gehouden met andere operationele zones voor zover de staatloze daarmee een wezenlijke (territoriale) band heeft? Vereist een dergelijke wezenlijke band dat de betrokkene er – ten tijde van zijn vertrek of op een vroeger tijdstip – zijn gewone verblijfplaats had? Moeten bij de beoordeling van het bestaan van een wezenlijke (territoriale) band verdere omstandigheden in aanmerking worden genomen? Zo ja, welke? Is het van belang of de staatloze op het tijdstip van vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA de mogelijkheid heeft zich naar de desbetreffende operationele zone te begeven en dit redelijkerwijs van hem kan worden verwacht?

3. Heeft een staatloze die uit het mandaatgebied van de UNRWA vertrekt omdat hij in de operationele zone waar hij zijn werkelijke verblijfplaats heeft in een zeer precaire persoonlijke situatie verkeert, en de UNRWA niet in staat is hem daar bescherming of bijstand te verlenen, ook van rechtswege recht op de voorzieningen uit hoofde van richtlijn 2011/95/EU in de zin van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van die richtlijn wanneer hij zich vóór zijn vertrek naar deze operationele zone heeft begeven zonder dat hij in de operationele zone waar hij zijn vorige verblijfplaats had in een zeer precaire persoonlijke situatie verkeerde en zonder dat hij er, gezien de omstandigheden ten tijde van zijn verplaatsing, op kon rekenen dat de UNRWA hem in de operationele zone waarnaartoe hij zich begaf, bescherming of bijstand zou verlenen of dat hij binnen afzienbare tijd zou kunnen terugkeren naar de operationele zone waar hij tot dan toe verbleef?

4. Moet bij de beoordeling of een staatloze is uitgesloten van de verlening van de vluchtelingenstatus van rechtswege op grond van het feit dat vanwege zijn vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU, alleen worden aangeknoopt bij de operationele zone waar hij zijn laatste gewone verblijfplaats had? Zo nee, moet daarnaast op parallelle wijze rekening worden gehouden met de zones die in verband met de tweede vraag in aanmerking moeten worden genomen voor het tijdstip van vertrek? Aan de hand van welke criteria dient te worden bepaald met welke zones rekening moet worden gehouden op het tijdstip van de beslissing over het verzoek [om internationale bescherming]? Is het voor de niet-ervulling van de voorwaarden van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU vereist dat de overheids- of semi-overheidsinstanties in de desbetreffende operationele zone bereid zijn de staatloze over dan wel terug te nemen?

5. Ingeval de operationele zone waar de betrokkene zijn (laatste) gewone verblijfplaats had van belang is om te kunnen uitmaken of al dan niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU, aan de hand van welke criteria dient de gewone verblijfplaats dan te worden vastgesteld? Is hiervoor een rechtmatig verblijf met instemming van de lidstaat van verblijf vereist? Zo nee, is hiervoor ten minste vereist dat het verblijf van de betrokken staatloze door de bevoegde instanties in de operationele zone bewust wordt gedoogd? Indien dit laatste het geval is, moeten de bevoegde instanties dan concreet kennis hebben van de aanwezigheid van het staatloze individu of volstaat de omstandigheid dat de betrokkene behoort tot een bredere groep personen waarvan het verblijf bewust wordt gedoogd? Indien dat niet het geval is, volstaat dan reeds een langdurig werkelijk verblijf?

Aangevoerde bepalingen van internationaal recht

Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951 (hierna: „Vluchtelingenverdrag”), artikel 1 A en artikelen 1 D, 1 E en 1 F.

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (hierna: „richtlijn 2011/95”), artikel 12, lid 1, onder a), eerste volzin (hierna: „uitsluitingsclausule”) en tweede volzin (hierna: „toepassingsclausule”), en artikelen artikel 2, punten d) en n).

Aangehaalde nationale bepalingen

Asylgesetz (asielwet; hierna: „AsylG”), § 3 („Verlening van de vluchtelingenstatus”), § 27 („Andere vormen van bescherming”), § 29 („Niet-ontvankelijke verzoeken”), § 77 („Beslissing door de rechter”).

Aangevoerde rechtspraak van het Hof

Arrest van 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punten 7, 86, 92, 110 e.v., 127, 131 e.v., en 140;

Arrest van 19 december 2012, El Kott e.a., C-364/11, EU:C:2012:826, punten 49-51, 52, 54, 58-65, 75-77 en 81;

Arrest van 17 juni 2010, Bolbol, C-31/09, ECLI:EU:C:2010:351, punten 44 en 51.

Korte weergave van de feiten en van de procedure

- 1 Verzoeker, geboren in Damascus, is een staatloze Palestijn. Hij vordert dat hem van rechtswege de vluchtelingenstatus wordt verleend overeenkomstig § 3, lid 3, tweede volzin, van het Asylgesetz. Naar eigen zeggen is hij in december 2015 het grondgebied van de Bondsrepubliek binnengekomen. Begin februari 2016 heeft hij een asielaanvraag ingediend. Tijdens het persoonlijke onderhoud gaf hij aan dat hij van oktober 2013 tot 20 november 2015 in Libanon incidenteel werk heeft verricht. Omdat hem daar geen verblijfsvergunning werd verleend en de Libanese veiligheidsdiensten begonnen „hen” naar Syrië terug te sturen, is hij naar dat land teruggekeerd. Tot zijn vertrek eind november 2015 verbleef hij in Qudsaya (Syrië). Zijn familie woont daar nog steeds. Hij is vanwege de oorlog uit Syrië vertrokken. Hij vreest te worden gearresteerd als hij naar Syrië zou terugkeren.
- 2 Bij besluit van 29 augustus 2016 heeft het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federale dienst voor migratie en vluchtelingen; hierna: „Bundesamt”) verzoeker de subsidiairebeschermingsstatus toegekend. Voor het overige werd zijn verzoek door het Bundesamt afgewezen.
- 3 Bij arrest van 24 november heeft het Verwaltungsgericht (bestuursrechter in eerste aanleg) verweerster gelast verzoeker de vluchtelingenstatus te verlenen, op grond dat verzoeker met vervolging is bedreigd in de zin van § 3 AsylG.
- 4 In de beroepsprocedure heeft verzoeker een fotokopie overgelegd van een registratiebewijs van de United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East [Organisatie van de Verenigde Naties voor hulp aan de Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten; hierna: „UNRWA”], dat hij reeds had ingediend tijdens het persoonlijke onderhoud bij het Bundesamt. Volgens de „Family Registration Card” is hij als familielid geregistreerd voor (het in het zuiden van Damascus gelegen kamp) Jarmuk.
- 5 Bij arrest van 18 december 2017 heeft het Oberverwaltungsgericht (hogere bestuursrechter) het door verweerster tegen de uitspraak van het Verwaltungsgericht ingestelde hoger beroep afgewezen op grond dat verzoeker als staatloze Palestijn moet worden aangemerkt als vluchteling in de zin van § 3, lid 2, AsylG. Verzoeker komt in aanmerking voor bescherming door de UNRWA. Bovendien is de uitsluitingsgrond van een ontbrekende behoefte aan bescherming niet op verzoeker van toepassing, aangezien de bescherming door de UNRWA is opgehouden wegens omstandigheden buiten zijn wil. Ten tijde van zijn vertrek uit Syrië bevond hij zich in een zeer precare persoonlijke situatie. Zijn vertrek op grond van dwingende omstandigheden die zich onafhankelijk van zijn wil hebben voorgedaan, kan niet als vrijwillig worden beschouwd. Dit blijkt uit het feit dat hem subsidiaire bescherming is verleend. Op het tijdstip van zijn vertrek was het hem ook niet mogelijk om de bescherming van de UNRWA in te roepen in een ander deel van het gebied waarin de UNRWA opereert. Jordanië en Libanon hadden hun grenzen reeds voor het vertrek van verzoeker uit Syrië gesloten voor de uit dat land afkomstige Palestijnse vluchtelingen.

- 6 Ter onderbouwing van haar beroep in Revision voert verweerster aan dat moet worden nagegaan of de toepassing van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 is uitgesloten wanneer een staatloze Palestijn die in aanmerking komt voor bescherming of bijstand van de UNRWA, langdurig verblijf heeft gehouden in een andere operationele zone van de UNRWA dan die waar hij voorheen een beroep heeft gedaan op de door de UNRWA geboden hulp, en in de operationele zone waar hij vervolgens verblijf heeft gehouden niet heeft verzocht om bescherming of bijstand van de UNRWA.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzingsbeslissing

De asielaanvraag van verzoeker is niet niet-ontvankelijk wegens bevoegdheid van het „eerste land van asiel”

- 7 De asielaanvraag van verzoeker is niet niet-ontvankelijk uit hoofde van § 29, lid 1, punt 4, AsylG. Dit zou alleen het geval zijn wanneer een staat die geen lidstaat is van de Europese Unie en die bereid is de vreemdeling terug te nemen, als „ander derde land” in de zin van § 27 AsylG zou worden beschouwd. Bij deze bepalingen van het Asylgesetz heeft de Duitse wetgever het begrip „eerste land van asiel” omgezet dat is omschreven in artikel 35 van richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (hierna: „richtlijn 2013/32”). Een staat kan alleen worden aangemerkt als „ander derde land” in de zin van § 29, lid 1, punt 4, juncto § 27 AsylG of als „eerste land van asiel” in de zin van artikel 35 van richtlijn 2013/32 wanneer het grondgebied ervan verschilt van de staat van de gewone verblijfplaats van de asielzoeker.
- 8 Het op § 29, lid 1, punt 4, AsylG gestoelde middel van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen. Als verzoeker voor zijn vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA zijn laatste gewone verblijfplaats in Libanon had, kan deze staat – als staat van de gewone verblijfplaats – niet als „ander derde land” worden aangemerkt. Evenmin komt Syrië in aanmerking als ander derde land, omdat daar, ongeacht of verzoeker in Syrië al dan niet bedreigd was met vervolging, eind november 2015 op grond van de oorlogsachtige situatie geen sprake was van aanvaardbare levensomstandigheden. Indien verzoeker daarentegen zijn laatste gewone verblijfplaats in Syrië zou hebben gehad, zou Libanon niet kunnen worden aangemerkt als ander derde land of als eerste land van asiel, aangezien verzoeker sinds zijn vertrek uit Syrië eind november 2015 geen verblijf meer heeft gehouden in Libanon.

Gegrontheid van de asielaanvraag indien aan verzoeker van rechtswege de vluchtelingenstatus moet worden verleend

- 9 De asielaanvraag zou moeten worden ingewilligd wanneer a) is voldaan aan de voorwaarden van artikel 1 D, eerste en tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag, van artikel 12, lid 1, onder a), eerste en tweede volzin, van

richtlijn 2011/95, ofwel van § 3, lid 3, eerste en tweede volzin, AsylG, waarbij die bepaling is omgezet, en b) de uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 1 E en 1 F van het Vluchtelingenverdrag, van artikel 12, lid 1, onder b), en leden 2 en 3, van richtlijn 2011/95 dan wel § 3, lid 2, waarbij die bepaling is omgezet, niet van toepassing is.

- 10 Overeenkomstig artikel 1 D, eerste volzin, van het Vluchtelingenverdrag is dit verdrag niet van toepassing op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen. Wanneer deze bescherming of bijstand om welke reden ook is opgehouden, zonder dat de positie van zodanige personen definitief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, zullen deze personen op grond van artikel 1 D, tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag van rechtswege onder dit verdrag vallen. De uitsluitingsclausule van artikel 1 D, eerste volzin, en de toepassingsclausule van artikel 1 D, tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag moeten in onderlinge samenhang worden gelezen, aangezien het Vluchtelingenverdrag alleen toepassing vindt indien is voldaan aan de voorwaarden van beide onderdelen van de bepaling.
- 11 Volgens artikel 12, lid 1, onder a), eerste volzin, van richtlijn 2011/95 wordt een onderdaan van een derde land of staatloze uitgesloten van de vluchtelingenstatus wanneer hij bescherming of bijstand van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen geniet als bedoeld in artikel 1 D van het Vluchtelingenverdrag. Is die bescherming of bijstand om welke reden ook opgehouden zonder dat de positie van de betrokkene definitief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, dan heeft de betrokkene overeenkomstig artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 op grond van dit feit recht op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn.
- 12 De uitsluitingsgronden van artikel 12, lid 1, onder b), en leden 2 en 3, van richtlijn 2011/95 zijn niet van toepassing op verzoeker. Hij voldoet tevens aan de voorwaarden van de uitsluitingsclausule van artikel 12, lid 1, onder a), eerste volzin, van deze richtlijn.
- 13 De UNRWA is een van de in de genoemde bepalingen bedoelde organen en instellingen van de Verenigde Naties. De concrete betekenis van de verschillende hulpvormen „bescherming” en „bijstand” is afhankelijk van de activiteiten die de UNRWA in het kader van haar missie verricht. Bepalend is of de betrokkene deel uitmaakt van de kring van personen aan wie de UNRWA overeenkomstig haar mandaat hulp biedt. In elk geval behoren daartoe personen die – evenals verzoeker – bij de UNRWA (nog) staan geregistreerd als Palestijnse vluchtelingen. Deze opvatting strookt met de strekking en het doel van de uitsluitingsclausule, die moet waarborgen dat de Palestijnse vluchtelingen in de eerste plaats onder de

hoede komen van de UNRWA, en niet van de staten die partij zijn bij het Vluchtelingenverdrag en meer bepaald de Arabische landen.

- 14 Alleen personen die daadwerkelijk een beroep doen op de hulp van de UNRWA, vallen onder de uitsluitingsclausule. De betrokken bepalingen moeten strikt worden uitgelegd. De grond voor uitsluiting van de erkenning als vluchteling geldt niet alleen voor personen die thans bijstand van de UNRWA genieten, maar ook voor personen die kort voordat zij in een lidstaat een asielaanvraag hebben ingediend, een beroep hebben gedaan op dergelijke bijstand.
- 15 Verzoeker genoot kort voor het indienen van zijn asielaanvraag bescherming of bijstand van de UNRWA, aangezien hij blijkens zijn „Family Registration Card” als familielid was geregistreerd voor (het in het zuiden van Damascus gelegen kamp) Jarmuk.
- 16 Zonder beantwoording van de prejudiciële vragen is de verwijzende rechter niet in staat te beoordelen of in het geval van verzoeker is voldaan aan de voorwaarden van de toepassingsclausule van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95.
- 17 De toepassingsclausule heeft ten doel lacunes in de bescherming te voorkomen. De erkenning als vluchteling in de Europese Unie kan daarom niet meer principieel worden uitgesloten wanneer de betrokkene die in de Unie om internationale bescherming verzoekt, geen bescherming of bijstand meer geniet van de UNRWA. Hiervan moet worden uitgegaan wanneer op basis van een individuele beoordeling van alle relevante factoren blijkt dat de betrokken staatloze Palestijn in een persoonlijke situatie van ernstige onveiligheid verkeert en de UNRWA, die door betrokkene om bijstand is gevraagd, niet in staat is [in dat gebied] levensomstandigheden te bieden die stroken met de opdracht waarmee dit orgaan is belast, waardoor deze Palestijn wegens omstandigheden buiten zijn wil gedwongen is het gebied waarin de UNRWA opereert te verlaten.
- 18 Bij de beoordeling of een dergelijke bescherming of bijstand in de zin van de uitsluitingsclausule om welke reden ook is opgehouden, moet volgens de verwijzende rechter worden onderscheiden tussen het tijdstip van vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA en het doorslaggevende tijdstip bedoeld in § 77, lid 1, eerste volzin, AsylG. Voorts maakt hij een onderscheid tussen enerzijds het mandaatgebied van de UNRWA („Area of Operations”, zie UNRWA, CERI VII.C), dat alle operationele zones omvat, en anderzijds de afzonderlijke operationele zones („Fields of operation”, zie UNRWA, CERI VII.E.).
- 19 Met zijn eerste prejudiciële vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of bij de beoordeling of ten tijde van het vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA aan de voorwaarden van de toepassingsclausule is voldaan, in territoriaal opzicht alleen de operationele zone van belang is waar de betrokkene zijn laatste werkelijke verblijfplaats had, of dat hierbij ook rekening moet worden gehouden met andere operationele zones.

- 20 Volgens de verwijzende rechter moet niet alleen worden aangeknoopt bij de betrokken operationele zone waar de staatloze voor zijn vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA zijn werkelijke verblijfplaats had, maar moet daarnaast naargelang van de omstandigheden van het concrete geval ook rekening worden gehouden met verdere operationele zones die onder het mandaat van de UNRWA vallen.
- 21 De tweede prejudiciële vraag strekt ertoe te vernemen onder welke voorwaarden bij de beoordeling of aan de voorwaarden van de toepassingsclausule is voldaan, verdere operationele zones in aanmerking moeten worden genomen, voor zover niet als algemene regel moet worden uitgegaan van het mandaatgebied als geheel.
- 22 Volgens de verwijzende rechter moet naast de operationele zone waar de betrokken zijn laatste werkelijke verblijfplaats had, rekening worden gehouden met operationele zones waarmee de staatloze voor zijn vertrek uit het mandaatgebied van de UNRWA een wezenlijke band had.
- 23 Een staatloze Palestijn mag alleen worden verwezen naar de bescherming of bijstand die in een andere operationele zone dan die van het laatste werkelijke verblijf wordt gewaarborgd, indien hij een dergelijke wezenlijke band met het desbetreffende gebied heeft. Deze band kan op een eerder verblijf van de betrokkene binnen dat gebied berusten, maar ook zijn gebaseerd op andere omstandigheden, zoals het feit dat naaste familieleden in dat gebied verblijven. Bovendien moet de staatloze Palestijn de mogelijkheid hebben zich naar die operationele zone te begeven en daar te verblijven, en moet dit redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht. In dit verband moet rekening worden gehouden met het feit dat de eventuele verlening van een inreisvergunning afhankelijk is van het in de betrokken operationele zone geldende recht.
- 24 De rechtspraak van het Hof van Justitie zou er echter op kunnen wijzen dat in elk geval, ongeacht een daadwerkelijk gewaarborgde toegang tot een dergelijke zone, het mandaatgebied als geheel in aanmerking moet worden genomen, aangezien het volgens het Hof voldoende is wanneer er daadwerkelijk bescherming of bijstand wordt verleend in het gebied waarin de UNRWA opereert, en het begrip „gebied waarin de UNRWA opereert” [„Einsatzgebiet”] – althans in het arrest Alheto (punten 7 en 131 e.v.) – wordt gebruikt in de betekenis van het meerdere staten omvattende mandaatgebied als geheel. De verwijzende rechter vraagt zich daarom af of zijn uitlegging van de richtlijn juist is. In dit verband moet ook worden verduidelijkt of een staatloze Palestijn op grond van het feit dat hij zijn laatste of vroegere gewone verblijfplaats in een andere operationele zone had, kan worden verwezen naar de door de UNRWA in die zone geboden bescherming of bijstand.
- 25 De derde prejudiciële vraag strekt ertoe te vernemen of aan de veronderstelling dat aan de voorwaarden van de toepassingsclausule is voldaan, beperkingen zijn gesteld in het geval van verplaatsingen tussen de verschillende operationele zones.

- 26 In zijn rechtspraak heeft het Hof verduidelijkt dat niet kan worden aangenomen dat de bescherming of bijstand is opgehouden wegens de loutere omstandigheid dat een persoon zich buiten het mandaatgebied van de UNRWA bevindt of vrijwillig besluit om het te verlaten (arrest El Kott e.a., punten 49 e.v. en 59). Volgens de verwijzende rechter moet de derde prejudiciële vraag aldus worden beantwoord dat de bij artikel 12, lid 1, onder a), eerste volzin, van richtlijn 2011/95 voorgeschreven uitsluiting van de erkenning als vluchteling ook van toepassing is op een staatloze die het mandaatgebied van de UNRWA verlaat omdat hij in de operationele zone waar hij werkelijk verblijft in een zeer precare persoonlijke situatie verkeert, en de UNRWA niet in staat is hem daar bescherming of bijstand te verlenen, wanneer hij zich zonder dwingende reden naar deze operationele zone heeft begeven, hoewel hij in de operationele zone waar hij zijn vorige verblijfplaats had niet in een zeer precare persoonlijke situatie verkeerde en hij er, gezien de omstandigheden ten tijde van zijn verplaatsing, ook niet op kon rekenen dat de UNRWA hem in de operationele zone van ontvangst bescherming of bijstand zou verlenen of dat hij binnen afzienbare tijd zou kunnen terugkeren naar de operationele zone waar hij tot dan toe verbleef.
- 27 De vierde prejudiciële vraag strekt ertoe te vernemen of bij de beoordeling of op het doorslaggevende tijdstip van de beslissing op het asielverzoek (§ 77 AsylG) aan de voorwaarden van de toepassingsclausule is voldaan, in territoriaal opzicht alleen moet worden aangeknoopt bij de operationele zone waar de betrokken staatloze zijn laatste werkelijke gewone verblijfplaats had, of dat hierbij ook rekening moet worden gehouden met andere operationele zones.
- 28 Voor de verlening van de vluchtelingenstatus van rechtswege overeenkomstig artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 is het niet voldoende dat de betrokkene ten tijde van zijn vertrek uit het mandaatgebied geen bescherming of bijstand meer genoot van de UNRWA. Daarnaast moet aan de voorwaarde zijn voldaan dat het hem op het doorslaggevende tijdstip van de laatste terechtzitting of de beslissing van de feitenrechter niet mogelijk was naar de operationele zone terug te keren en opnieuw een beroep te doen op de bescherming of bijstand van de UNRWA.
- 29 De verwijzende rechter neigt tot de opvatting dat bij de beoordeling of nog aan de voorwaarden van de toepassingsclausule is voldaan, naast de operationele zone van de laatste gewone verblijfplaats ook rekening dient te worden gehouden met de operationele zones waarmee de betrokken staatloze een wezenlijke band heeft. Van een dergelijke band kan eventueel reeds sprake zijn op grond van een werkelijk verblijf, ook al gaat het hierbij (nog) niet om een gewoon verblijf. Die band kan evenwel ook berusten op andere omstandigheden, zoals het verblijf van naaste familie in de betrokken operationele zone. De betrokkene moet de mogelijkheid hebben om in die operationele zone te verblijven, en dit moet redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht.

- 30 De vijfde prejudiciële vraag strekt tot verduidelijking van de betekenis van het mogelijksterwijs – al naargelang van het antwoord op de overige prejudiciële vragen – relevante begrip „gewone verblijfplaats”.
- 31 De verwijzende rechter neigt tot de opvatting dat voor de veronderstelling van een (laatste) gewone verblijfplaats ook in deze context slechts is vereist dat de staatloze het daadwerkelijke centrum van zijn belangen in de betrokken operationele zone heeft, dat wil zeggen dat hij daar niet slechts tijdelijk verblijft, en dat de bevoegde instanties tegen de betrokkene geen maatregelen tot beëindiging van het verblijf hebben ingeleid. Zijn verblijf hoeft niet noodzakelijkerwijs rechtmatig te zijn.
- 32 Volgens de nationale rechtspraak houdt een gewoon verblijf in dat een persoon niet tijdelijk, maar voor onbepaalde tijd in het betrokken land woont en het daarom onzeker is of een einde kan worden gesteld aan zijn verblijf aldaar. De objectieve omstandigheden van het verblijf moeten gekenmerkt zijn door een zekere bestendigheid en regelmatigheid. Het centrum van de belangen van de betrokkene moet zich op de plaats van het gewone verblijf bevinden. De verwijzende rechter vraagt zich af of de definitie van het land van de gewone verblijfplaats naar nationaal recht ook overeenkomt met het Unierechtelijke begrip [zie artikel 2, onder d) en inzonderheid onder n), van richtlijn 2011/95] en in hoeverre de overwegingen van de overige prejudiciële vragen in dit licht relevant zijn.